

Provinciale Adviescommissie Leefomgevingskwaliteit

Aan: Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten van Zuid-Holland
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
Datum: 30 november 2016
Ons kenmerk: PAL 2016/09

Het Kustpact: hoe nu verder in Zuid-Holland?

1. Aanleiding: Kustpact als vertrekpunt voor kustontwikkeling

Het concept-Kustpact geeft een duidelijke opdracht aan de provincies om zonerings te organiseren, maar is geen antwoord op alle ontwikkelingen die er nu, en in de toekomst zullen spelen. De PAL constateert dat de provincie Zuid-Holland al veel goede stappen heeft gezet op het kustdossier en adviseert Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten van Zuid-Holland om het Kustpact te hanteren als vertrekpunt voor de verdere ontwikkeling van de Zuid-Hollandse kust en daarin een proactieve rol te vervullen.

Volgens het Rijk is het kuststelsel uit oogpunt van waterveiligheid op orde en toekomstbestendig. Gelet op deze situatie zijn er meer mogelijkheden om de kust verder te ontwikkelen. Er dienen zich verschillende initiatieven voor de (Zuid-Hollandse) kust aan zoals het Zuid-Hollands Kustinitiatief van de Stichting Nieuw Holland en het Nationaal Park Hollandse Duinen. Ook het plan Waterman is nog steeds relevant. Zo pleitte Adriaan Geuze in zijn PAL-lunchlezing van 24 juni 2016 voor de uitvoering van plan Waterman tot aan Den Haag.

Vanwege de commotie naar aanleiding van bouwplannen in de kuststrook heeft minister Schultz van Haegen van Infrastructuur en Milieu toegezegd om het landelijke bouwverbod in de kuststrook te handhaven en een nationaal Kustpact met maatschappelijke partijen te sluiten. Op 25 oktober 2016 informeerde de minister de Tweede Kamer over dit Kustpact, waarin voorlopige afspraken zijn gemaakt over nieuwe recreatieve bebouwing in de kustzone. Een aantal grote brancheorganisaties als Recron, Horeca Nederland en Hiswa zijn echter kritisch op het Kustpact. Ze vrezen dat onverkort uitvoeren van de voornemens de toekomst van de 'gastvrijheidseconomie' op het spel zet.

2. Uitdaging: wie pakt de regie in duurzame kustontwikkeling?

Provincie en gemeenten worden geconfronteerd met nieuwe of aangepaste initiatieven en ruimteclaims in een gebied waar veel belangen, waarden en functies samenkomen, zoals recreatie, toerisme, natuur, wonen, economie en vestigingsklimaat. Dit zijn veel claims op een relatief smalle kuststrook. De nieuwe claims kunnen bedreigingen zijn voor de kwaliteit van de kust, maar zeker ook kansen bieden. De vraag is hoe hiermee wordt omgegaan op bovenregionaal niveau. Wie pakt de regie en hoe treedt de provincie op als gebiedsregisseur voor het stroomlijnen van de veelheid aan ruimteclaims in het kustgebied?

Provinciale Adviescommissie Leefomgevingskwaliteit

3. Legitimatie: de provincie is de vanzelfsprekende partner

Vereniging Natuurmonumenten, Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland, Stichting Duinbehoud en het Zuid-Hollands Landschap (onderdeel van de coalitie 'Bescherm de kust!') pleitten in juni 2016 gezamenlijk voor meer landelijke regie bij het beheer van de kuststrook. De coalitie 'Bescherm de kust!' vindt de vrijheid van gemeenten en provincies nu te groot en vreest dat de verschillende bouwplannen te weinig op elkaar worden afgestemd. Ook de Neprom, de belangenvereniging van projectontwikkelaars, vindt dat de decentralisatie van de ruimtelijke ordening te ver is doorgeschoten en pleit voor meer regie vanuit het Rijk. De provincie zou deze trend echter naar zich toe kunnen trekken en op basis van het Kustpact een samenbindende rol kunnen vervullen bij de uitwerking van intenties naar concrete initiatieven.

Zoals het Kustpact aangeeft zijn de provincies de regisseur van het regionale en interregionale kustbeleid en verantwoordelijk voor het natuur- en landschapsbeleid. De provincie heeft vanuit de Wro ook het ruimtelijk instrumentarium voor de ontwikkeling van de kust als bovenregionaal vraagstuk, op dit moment met onder andere de Visie Ruimte en Mobiliteit (VRM) en de Verordening ruimte en, met de komst van de Omgevingswet, de Omgevingsvisie. De provincie kan daarom beschouwd worden als de vanzelfsprekende partner in de het ruimtelijke debat over de kustontwikkeling. Dat doet de provincie op dit moment door bijvoorbeeld in de [actualisering van de Visie Ruimte en Mobiliteit](#) (VRM) een aanscherping van het ruimtelijk instrumentarium voor strandbebouwing op te nemen. Tevens organiseert de provincie het provinciaal kustoverleg en zijn in de ruimtelijke hoofdstructuur van de VRM 'studiezones kustontwikkeling' opgenomen en is de ruimtelijke kwaliteitskaart regionaal uitgewerkt in het Gebiedsprofiel Delflandse Kust.

4. Advies: pak als provincie de regie in de kustontwikkeling

Het Kustpact is een uitgelezen kans voor de provincie om haar rol als regisseur verder op te pakken. De PAL adviseert daarom allereerst de initiatieven te inventariseren die op dit moment invulling kunnen geven aan bestaand, en richting aan toekomstig beleid. Het gaat er om de claims op het kustgebied te stroomlijnen naar een resultaat dat zo goed mogelijk aan alle belangen tegemoet komt. Om economische en toeristische ambities een plaats te geven zonder afbreuk te doen aan veiligheid, natuur en belevingswaarde. Het is aan de provincie Zuid-Holland om de kracht uit de kustregio bij elkaar te brengen en waar mogelijk samenwerking met de andere kustprovincies te realiseren. Het gaat hierbij om verantwoord omgaan met (soms tegenstrijdige) initiatieven en vergroten van de ruimtelijke kwaliteit. Hierbij is het voor de provincie essentieel om bestaande, kwetsbare waarden op het gebied van cultuurhistorie en natuur en landschap als uitgangspunt te nemen. De provincie wordt derhalve tevens geadviseerd om een eigen visie te ontwikkelen ter uitwerking van het Kustpact.

4.1 Organiseer 'kustateliers' om te komen tot een waardenkader en concrete initiatieven

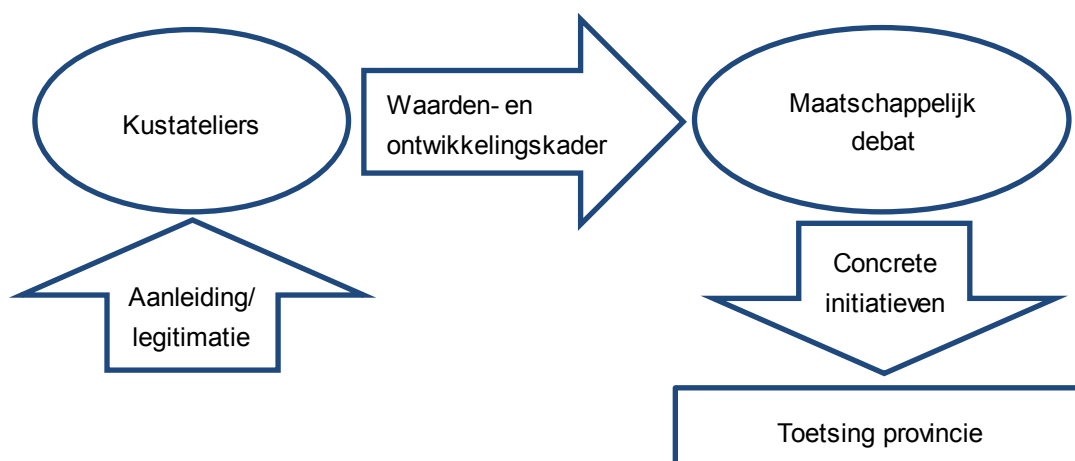
Met het Kustpact onderschrijven de betrokken partijen het belang van het maken van gezamenlijke afspraken over de waarden, functies en het gebruik van de kust. In de uitwerking daarvan is het aan de provincie Zuid-Holland om de specifieke waarden en

Provinciale Adviescommissie Leefomgevingskwaliteit

kansen voor Zuid-Holland te beschrijven. Zo heeft Zuid-Holland historisch gezien de mogelijkheid om te kiezen voor zeewaartse uitbreiding.

Als een eerste stap in de invulling van de regierol van de provincie stelt de PAL de organisatie voor van één of meerdere kustateliers, als een verkenning naar de mogelijkheden. De insteek daarvan is tweeledig. De ateliers faciliteren het gesprek met alle betrokken partners bij de kustregio om te komen tot een gezamenlijk waardenkader voor de kust. Daarnaast helpen de ateliers door middel van toekomstgericht ontwerpen om de ontwikkeling van de kust te verbeelden. De uitkomsten van de ateliers kunnen de input zijn voor het maatschappelijk debat waarin concrete initiatieven vorm kunnen krijgen. Het blijft aan de provincie om deze initiatieven te toetsen aan het gezamenlijke waardenkader.

De PAL adviseert GS en PS om de Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit (PARK) de opdracht te geven deze ateliers te organiseren, met als mogelijke taakstelling een gezamenlijke zoektocht van overheden, markt en samenleving te organiseren, om te komen tot een waarden- en ontwikkelingskader voor de gehele Zuid-Hollandse kust en tot beelden en ontwerpen ter input voor het maatschappelijke debat over concrete initiatieven.

4.2 Aanzet voor waarden- en ontwikkelingskader

De kustateliers zijn een instrument om te komen tot een gezamenlijk waarden- en ontwikkelingskader voor de kustontwikkeling. Toch wil ook de PAL een voorzet geven voor deze waarden, bezien vanuit de leefomgevingskwaliteit. Van groot belang is dat het waardenkader niet alleen een toetsingskader is, maar dat het ook inspireert en kansen creëert. De multifunctionele kustzone kent belangrijke bestaande dragers als Natura 2000-gebieden, het Natuurnetwerk Nederland, de gebiedsprofielen, de infrastructuur, kustveiligheid en drinkwaterwinning.

Vanuit het perspectief van de leefomgevingskwaliteit zijn veiligheid, natuur en belevingswaarde voor de PAL leidend bij de ontwikkeling van de kust. De PAL ondersteunt een waarden- en ontwikkelingskader waarin de kust als waterkering voor een veilig achterland prioriteit krijgt boven alle andere functies. Dit voorkomt ontwikkelingen die in de verre toekomst onomkeerbare gevolgen hebben voor de veiligheid. De PAL adviseert om het principe van 'duurzaam bouwen met de natuur' als waarde te hanteren. Dit biedt zowel

Provinciale Adviescommissie Leefomgevingskwaliteit

nieuwe kansen voor kustversterking als voor recreatie en natuurontwikkeling. Qua belevingswaarde willen bezoekers van de kust een leeg strand kunnen ervaren, maar ook voorzieningen op kunnen zoeken, zoals een strandpaviljoen.

5. Vervolg

De PAL adviseert om met de betrokken partijen overeen te komen dat 'kustateliers' worden georganiseerd die het waarden- en ontwikkelingskader formuleren. Het vastleggen van de uitkomsten in een richtinggevend document geeft de provincie een toetsingskader voor haar wettelijke taak. Voldoende publiciteit over dit resultaat is noodzakelijk zodat partijen er op voorhand zich naar kunnen richten.

De PAL is benieuwd naar uw reactie op dit advies en is graag bereid om naar aanleiding van dit advies met u het gesprek aan te gaan.